

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2022: 51; 144–148 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2022.51.11403>

УДК 070-053.4/67(497.1=161.2)

MEDIA OFFER FOR UKRAINIAN CHILDREN AND TEENAGERS IN FORMER YUGOSLAVIA COUNTRIES

Delfina Ertanowska

*University of Information Technology and Management in Rzeszow,
ul. Mjr H. Sucharskiego 2, Rzeszów, Poland*

e-mail: del_fina@onet.eu

<https://orcid.org/0000-0001-6230-8244>

The article discusses the media offer addressed to children and youth from the Ukrainian national minority in the former Yugoslavia countries. The content, languages of publications and forms of publication were analyzed. In addition to traditional paper press and periodicals, the content published in digital form, in social media such as Facebook, Instagram, were also analyzed.

Keywords: children media, Ukrainian community media, former Yugoslavia countries media, new media, social media.

Virtually all over Europe, the association of Ukrainians published a newspaper for adult audiences. In some countries, there is an offer extended to include children and young recipients. In Poland, *Svitanok* (Світанок) comes out as an addition to the only newspaper of Ukrainians in Poland – *Nashe Slovo* (Наше Слово). In Romania (in which the subsidy from the Romanian government for the development and activities of the Ukrainian minority are the most abundant in relation to the whole of Central and Eastern Europe) together with 4 newspapers for adults appears *Dzvonyk* (Дзвоник)¹. In the countries of former Yugoslavia, three proposals are issued for Ukrainian–Lemko childrens – in Serbia *Zagradka* (Заградка) and *МАК* and in Croatia *Venchyk / Vinochok* (Vjenčić / Венчик / Віночок).

Vjenčić Венчик Віночок. From the beginning it was published in three languages: Croatian, Ruthenian (Bachvanoruskoïu Бачваноруською) and Ukrainian. The publication is addressed to both the youngest children and adolescents. Light patriotic poems for young people appear in it², as well as richly illustrated stories addressed to the youngest preschoolers and early grades for example *Santa Claus and good children*³. To increase the activity of the recipients, photographs of artistic works made by children and drawings

¹ Штірбець, Х. (2018). Газета «Український вісник» у колекції ЦДАЗУ. *Radio România Internațional*. URL: <https://tiny.pl/7fv47>

² Кочиш, М. М. (2010). НАШІ КНИЖЕВНИЦІ – НАШО ПИСАТЕЛЄ – НАШІ ПИСЬМЕННИКИ. *Vjenčić Венчик Віночок*, № 54(3/2010). с. 4-5.

³ Гаргай, Л. (2010). Святий Миколай и добри дзеци. *Vjenčić Венчик Віночок*, № 55(4/2010), с. 14.

of the youngest children sent by parents are published⁴. Caring for the development of tradition, the editors publish old types of social games typical for this ethnic group⁵, thus stimulating the development of national identity among children aged 5–10. In addition to development through games and plays, there are also religious elements explaining the meaning of Christmas and Easter⁶ in an accessible way. From 2016, magazine is published only in the Rusyn / Lemko language. Since 2018, a new graphic design appears, much more colorful and of higher quality, however, the Ukrainian language version appears occasionally in random issues just like the Croatian version. For young people, there are historical curiosities regarding the jubilee of the first schools of settlers such as the 170th anniversary of the school in Petrovce⁷, also a detailed description of creating Lemko Easter eggs⁸ called Pysankas. Throughout all years, there is also information about organized summer schools and colonies where the Ukrainian language is taught as well as culture, art and folklore, which are attended by young people from Croatia, Bosnia and Herzegovina, and Serbia.

There are two editions addressed to children on Serbian territory: Zagadka for children and MAK for adolescents.

Zagradka (Заградка) is a 24 pages magazine for children containing poems, language lessons, maths as well as coloring books and short stories⁹. It is available in both paper and electronic versions. Although the use of the electronic version among the youngest children can be slightly problematic due to the advanced browser support, but also because of the desire to color or solve rebuses in real terms. In addition to learning the alphabet, numbers and basic knowledge, the magazine features theater plays that are easy for children to play¹⁰, here we learn the history of Easter and religious also¹¹. Since March 2020, information on online learning has also emerged during the coronavirus COVID–19 epidemic¹². Brief information on hygiene and sanitation for children¹³ is published. In addition, as in the case of the Croatian neighbor, children's drawings, essays and short poems appear.

MAK magazine addressed to young people – teenagers, which for the main task adopted the encouragement of creative activities in the field of culture and sport, also promoting education¹⁴. The magazine is published in paper, electronic and internet form. The topics focus on education and the socio-cultural life of Ukrainian–Ruthenian youth from Vojvodina. Interviews with talented musically, artistic and literary young artists are presented, such as an interview with Maryna Roman (Марина Роман) who recently recorded her first professional song¹⁵. Physical activity, both amateur and professional, is promoted, which is described by a professional young crossfitter Vania Kukhar (Ваня Кухар)¹⁶. And

⁴ Подобово Роботи. (2012). *Vjenčić Venčik Vиночок*, № 62 (3/2012), с. 19.

⁵ Павлович, В. (2010). Українські народні дитячі ігри. *Vjenčić Venčik Vиночок*, № 54 (3/2010), с. 16.

⁶ СС. Василянки. (2010). Свята тайна хрещення. *Vjenčić Venčik Vиночок*, № 54 (3/2010), с. 8.

⁷ Грепешин, І. (2019). 19 школски вечар руськей поезиї. *Венчик*, № 88 (1/2019), с. 8-9.

⁸ Седлак, В. (2018). Радосц Пасхи. *Венчик*, № 84 (1/2018), с. 18.

⁹ Заградка. (2018). Номер 12, URL: <https://bit.ly/2SrL8id>

¹⁰ Терзич, Н. (2020). Мали театар. *Заградка*, № 4, с. 6.

¹¹ Воскресене христово – велька ноц. (2020). *Заградка*, № 4, с. 10.

¹² М, Р. (2020). Он Лайн учене. *Заградка*, № 4, с. 19.

¹³ Р, Г, Н. (2020). Най, Най... *Заградка*, № 4, с. 23.

¹⁴ Симунович, А. Р. (2018). Ліцо и твар. *МАК*. online <https://bit.ly/2Gi5W53>

¹⁵ Салаг, Т. (2019). Каждодньово з нотами. *МАК*. URL: <https://tiny.pl/7fvks>

¹⁶ Вереш, Л. (2019). Crossfit – стил живота. *МАК*. URL: <https://cutt.ly/wsC3XDL>

also youth socio-folklore activities in the form of promoting local folklore through the folk song and dance ensemble Zhatva (Жатва)¹⁷. In the traditional issue, of course, we read about a pandemic COVID–19 and the point of view of social activities of health protection by young people¹⁸. Serbian activity in social media also testifies the new media development. MAK Magazine leads Facebook fanpage where one can find all informational shortcuts from the traditional version of the magazine and the portal. In addition, short videos are posted, be they amateur teen music recordings or online lessons. Facebook profile has 1121 likes and 1127 followers¹⁹. The magazine's fan page on Instagram is relatively young, because the oldest posts are from September 25, 2018, and are not updated frequently. There are only incentives to review major releases, and a few photographs from socio-cultural events²⁰. The profile is observed by 680 people, which is a relative result, in relation to the size of the entire Ukrainian–Ruthenian minority in Serbia. However, this is a nod to the youth, among which there are the most Instagram users.

Conclusions

The media offer addressed to children and youth from the Ukrainian national minority living in the former Yugoslavia countries is very well developed. The periodicals are divided into two target groups: early school children and teenagers. The press appears systematically and is updated. It is issued both in paper and digital form, except that is also available on social media: Facebook and Instagram. Thanks to which the recipients can actively participate in the creation of new content. Children's and youth media are published in the two largest countries of the former Yugoslavia: Serbia and Croatia, to other countries are delivered in the form of a mail order, and are available in electronic form. It also encourages active participation and co-creation of content by reprinting the artistic works of the youngest audience, publishing both poetry and short literary forms by young Ukrainians.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Facebook profile MAK MAGAZINE. (2020). URL: <https://tiny.pl/7fv2h>
2. Instagram profile mak.magazine Mak Makovski. (2020). URL: <https://www.instagram.com/mak.magazine/>
3. Буила, М. (2019). Активна у «Жатви», успішна у школи. *МАК*. URL: <https://cutt.ly/KsC361D>
4. Вереш, Л. (2019). Crossfit – стил життя. *МАК*. URL: <https://cutt.ly/wsC3XDL>
5. Воскресене христово – велька ноц. (2020). *Заградка*, № 4, с. 10.
6. Гаргай, Л. (2010). Святий Миколай и добри дзеци. *Vjenčić Венчик Віночок*, № 55 (4/2010), с. 14.
7. Грецешин, И. (2019). 19 школски вечар руськей поезиї. *Венчик*, № 88 (1/2019), с. 8-9.
8. Седлак, В. (2018). Радосц Пасхи. *Венчик*, № 84 (1/2018), с. 18.
9. Заградка. (2018). Номер 12, URL: <https://bit.ly/2Srl8id>
10. Ковид-19 невидліви (не) товариш. (2020). *МАК*, № 4, с. 6-7.

¹⁷ Буила, М. (2019). Активна у „Жатви”, успішна у школи. *МАК*. URL: <https://cutt.ly/KsC361D>

¹⁸ Ковид-19 невидліви (не) товариш. (2020). *МАК*, № 4, с. 6-7.

¹⁹ Facebook profile MAK MAGAZINE. (2020). URL: <https://tiny.pl/7fv2h>

²⁰ Instagram profile mak.magazine Mak Makovski. (2020). URL: <https://www.instagram.com/mak-magazine/>

11. Кочиш, М. М. (2010). Naši književnici – Nasho pisatelje – Nashi pismenniki. *Vjenčić Venchik Vиночок*, № 54 (3/2010), с. 4-5.
12. М, Р. (2020). Он Лайн учене. *Заградка*, № 4, с. 19.
13. Павлович, В. (2010). Українські народні дитячі ігри. *Vjenčić Venchik Vиночок*, № 54 (3/2010), с. 16.
14. Подобово Роботи. (2012). *Vjenčić Venchik Vиночок*, № 62 (3/2012), с. 19.
15. Р. Г, Н. (2020). Най, Най... *Заградка*, № 4, с. 23.
16. Салаг, Т. (2019). Каждодньово з нотами. *МАК*. URL: <https://tiny.pl/7fvks>
17. Симунович, А. Р. (2018). Ліцо и твар. *МАК*. online <https://bit.ly/2Gi5W53>
18. СС. Василянки. (2010). Свята тайна хрещення. *Vjenčić Venchik Vиночок*, № 54 (3/2010), с. 8.
19. Терзич, Н. (2020). Мали театер. *Заградка*, № 4, с. 6.
20. Штірбець, Х. (2018). Газета «Український вісник» у колекції ЦДАЗУ. *Radio România Internațional*. URL: <https://tiny.pl/7fv47>

REFERENCES

1. Facebook profile MAK MAGAZINE. (2020). URL: <https://tiny.pl/7fv2h>
2. Instagram profile mak.magazine Mak Makovski. (2020). URL: <https://www.instagram.com/mak.magazine/>
3. Buyla, M. (2019). Aktyvna u „Zhatvy”, uspyshna u shkoly. *МАК*. URL: <https://cutt.ly/KsC361D>
4. Veresh, L. (2019). Crossfit – styl zhyvota. *МАК*. URL: <https://cutt.ly/wsC3XDL>
5. Voskresene khrystovo – velka nots. (2020). *Zahradka*, № 4, с. 10.
6. Harhai, L. (2010). Sviaty Mykolai y dobry dzetsy. *Vjenčić Venchik Vиночок*, № 55 (4/2010), с. 14.
7. Hretseshyn, Y. (2019). 19 shkolsky vechar ruskei poezyi. *Venchyk*, № 88 (1/2019), с. 8-9.
8. Sedlak, V. (2018). Radosts Paskhy. *Venchyk*, № 84 (1/2018), с. 18.
9. *Zahradka*. (2018). Nomer 12, URL: <https://bit.ly/2SrL8id>
10. Kovyd-19 nevydlivy (ne) tovarysh. (2020). *МАК*, № 4, с. 6-7.
11. Kochysh, M. M. (2010). Naši Književnici – Nasho Pysatelje – Nashi Pysmennyky. *Vjenčić Venchik Vиночок*, № 54 (3/2010), с. 4-5.
12. М, Р. (2020). Он Лайн учение. *Zahradka*, № 4, с. 19.
13. Pavlovych, V. (2010). Ukrainski narodni dytiachi ihry. *Vjenčić Venchik Vиночок*, № 54 (3/2010), с. 16.
14. Podobovo Roboty. (2012). *Vjenčić Venchik Vиночок*, № 62 (3/2012), с. 19.
15. R. G, N. (2020). Nai, Nai... *Zahradka*, № 4, с. 23.
16. Salag, T. (2019). Kazhdodnovo z notamy. *МАК*. URL: <https://tiny.pl/7fvks>
17. Symunovych, A. R. (2018). Litso y tvar. *МАК*. online <https://bit.ly/2Gi5W53>
18. SS. Vasyliianky. (2010). Sviata taina khreshchennia. *Vjenčić Venchik Vиночок*, № 54 (3/2010), с. 8.
19. Terzych, N. (2020). Maly teater. *Zahradka*, № 4, с. 6.
20. Shtirbets, Kh. (2018). Hazeta «Ukrainskyi visnyk» u kolektsii TsDAZU. *Radio România Internațional*. URL: <https://tiny.pl/7fv47>

МЕДІАПРОПОЗИЦІЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ У КРАЇНАХ КОЛИШНЬОЇ ЮГОСЛАВІЇ

Дельфіна Ертановська

Університет інформаційних технологій та менеджменту в Жешуві,

вул. Сухарського, 2, Жешув, Польща

e-mail: del_fina@onet.eu

<https://orcid.org/0000-0001-6230-8244>

У статті розглянуті медіа, адресовані дітям та молоді з української національної меншини у країнах колишньої Югославії. Проаналізовано зміст, характер та мову публікацій. Окрім традиційної паперової преси та періодичних видань, також розглянуто контент, опублікований в електронній формі та у соціальних мережах Facebook та Instagram.

Зміст видань «Віночок» та «Заградка» розрахований на молодших школярів. На сторінках цих газет публікують матеріали, присвячені культурі, історії та релігії української меншини, – від пісень та ігор для дітей до розповідей про поселення українців на Балканах, традиційних страв на Святий вечір та історій про святого Миколая. Не бракує освітніх форматів: навчання письму чи рахунку. Найбільший акцент робиться на вивченні кирилиці, української, русинської мов. З метою стимулювання соціальної взаємодії та духу соціальної співпраці кожен випуск містить картини, художні та літературні роботи наймолодших: малюнки 3-річних дітей, оповідання дітей 7-10 років тощо.

Періодичне видання МАК, що виходить у сербській Воєводині, орієнтоване на підлітків. Окрім висвітлення життя школи та соціальних подій, на сторінках МАК регулярно з'являються інтерв'ю з молодими художниками, спортсменами та громадськими активістами української меншини. МАК також є платформою для молодих талановитих початківців, які пробують себе у поезії, прозі, есеїстиці, публіцистичних формах. Публікуються також театральні вистави авторства підлітків із Воєводини. Дитячі та молодіжні медіа залишаються лише у двох найбільших країнах колишньої Югославії: Сербії та Хорватії.

Принципова відмінність між «Заградкою», «МАК» та «Віночком» у тому, що в Сербії вони поділені на два видання, адресовані різним віковим групам, а хорватський «Віночок» є виданням, адресованим обом віковим категоріям одразу.

Ключові слова: дитячі медіа, ЗМІ української меншини, медіа країн колишньої Югославії, нові медіа, соціальні медіа.